

FINANČNÝ PRENÁJOM „PO NOVOM“ OD 1.1.2015¹

Financial leasing from 1. 1. 2015

Martina Mateášová

Finančný prenájom predstavuje nájomný vzťah medzi prenajímateľom a nájomcom založený na oddelení právneho a ekonomického vlastníctva prenajatého predmetu. Právnym vlastníkom počas celej doby trvania finančného prenájmu až do zaplatenia poslednej splátky je prenajímateľ. Ekonomickým vlastníkom je nájomca, pretože prenajatý predmet používa, ako keby bol jeho vlastníkom, t. j. berie ekonomické úžitky. Problematika finančného prenájmu je upravená vo viacerých právnych predpisoch v Slovenskej republike. Z daňového hľadiska je upravená predovšetkým v zákone č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov a v zákone č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Národná rada Slovenskej republiky prijala 31. októbra 2014 novelu zákona č. 333/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Novela zákona zavádza niekoľko významných zmien aj v oblasti finančného prenájmu, ktorým sa budeme venovať príspevku, nakoľko platia aj retroaktívne.

Prvou významnou zmenou je zmena v definícii finančného prenájmu. Finančným prenájomom sa od 01. januára 2015 rozumie obstaranie hmotného majetku na základe nájomnej zmluvy s dojednaným právom kúpy prenajatej veci, pri ktorom cena, za ktorú prechádza vlastnícke právo k prenajatému majetku z prenajímateľa na daňovníka, ktorý obstaráva hmotný majetok formou finančného prenájmu, je súčasťou celkovej sumy dohodnutých platieb. Nutnou podmienkou je, že vlastnícke právo má prejsť bez zbytočného odkladu po skončení nájmu na daňovníka, ktorý obstaráva hmotný majetok formou finančného prenájmu a

1. doba trvania nájmu je najmenej 60 % doby odpisovania podľa § 26 ods. 1 Zákona o dani z príjmov v znení neskorších predpisov,
2. doba trvania nájmu pozemku, na ktorom je umiestnená budova alebo stavba zaradená do odpisovej skupiny 5, je najmenej 60 % doby odpisovania takéhoto majetku; ak predmetom prenájmu je budova spolu s pozemkom, cena, za ktorú prechádza vlastnícke právo k prenajatému pozemku z prenajímateľa na daňovníka, ktorý obstaráva hmotný majetok formou finančného prenájmu, musí byť vyčíslená osobitne,
3. doba trvania nájmu pozemku, na ktorom je umiestnená budova alebo stavba zaradená do odpisovej skupiny 6, je najmenej 60 % doby odpisovania takéhoto majetku; ak predmetom prenájmu je budova spolu s pozemkom, cena, za ktorú prechádza vlastnícke právo k prenajatému pozemku z prenajímateľa na daňovníka, ktorý obstaráva hmotný majetok formou finančného prenájmu, musí byť vyčíslená osobitne,
4. doba trvania nájmu pozemku, na ktorom nie je umiestnená budova alebo stavba, je najmenej 60% doby odpisovania hmotného majetku zaradeného do odpisovej skupiny 6.

Zmeny v definícii finančnom prenájme sú hlavne pri pozemkov, v prípade ktorých sa rozlišuje, či na nich stojí budova alebo stavba zaradená do 5. alebo do 6. odpisovej skupiny. Zároveň, ak predmetom prenájmu je budova spolu s pozemkom, cena, za ktorú prechádza

¹ Príslušnosť ku grantovej úlohe Vedeckej grantovej agentúry MŠVVaŠ SR a SAV č. V-14-035-00 (2014 – 2016) Význam oceňovania transakcií medzi závislými osobami a ich vplyv na výsledok hospodárenia účtovnej jednotky.

vlastnícke právo k prenajatému pozemku z prenajímateľa na daňovníka musí byť vyčíslená osobitne v závislosti od toho, či je na tomto pozemku stavba. Významnou zmenou je aj zrušenie minimálnej dĺžky trvania nájmu. t. z. doba nájmu bude už môcť byť aj kratšia ako tri roky.

Druhá významná zmena súvisí s porušením podmienok finančného prenájmu. Bežný život a hlavné podnikateľská prax prináša neskutočné množstvo dôvodov a príčin, prečo dochádza k predčasnému ukončeniu zmluvy o finančnom prenájme. Ide buď o predčasné zavinenie spôsobené nájomcom alebo bez zavinenia nájomcu. Najčastejšími dôvodmi predčasného ukončenia lízingovej zmluvy sú napríklad predčasne odkúpenie predmetu prenájmu nájomcom, prevod zmluvy na nového nájomcu, odovzdanie predmetu prenájmu lízingovej spoločnosti, vyhlásenie konkurzu na majetok nájomcu alebo jeho vstup do reštrukturalizácie. K neželanému predčasnému ukončeniu dochádza v prípade totálnej škody, z dôvodu krádeže.

Od roku 2015 sa zmenili pravidlá pri úprave základu dane, ktorú je daňovník povinný urobiť v zdaňovacom období, v ktorom k porušeniu podmienok finančného prenájmu došlo. Ak u daňovníka, ktorý obstaráva hmotný majetok formou finančného prenájmu, dôjde počas doby trvania nájmovej zmluvy k porušeniu podmienok, postupuje daňovník pri vyradení majetku z používania rovnako ako postupuje daňovník, ktorý obstaráva majetok inou formou (napr. úverom). Táto zmena je dôsledkom zmeny v pravidlách odpisovania, keďže od 1. januára už neexistuje špecifický postup pri odpisovaní majetku obstaraného formou finančného prenájmu, ktorý platil do 31. decembra 2014.

Treťou významnou zmenou je, že novela zákona o dani z príjmov zaviedla nové pravidlo, ktoré v konečnom dôsledku môže obmedziť uplatňovanie daňových výdavkov z titulu odpisov pri osobných automobiloch (kód KP 29.10.2) so vstupnou cenou vyššou ako 48 000 eur. Daňovníci s uvedenými výdavkami budú musieť robiť úpravu základu dane o kladný rozdiel medzi úhrnom skutočne uplatnených daňových odpisov v príslušnom zdaňovacom období z uvedených automobilov a úhrnom ročných rovnomerných odpisov alebo ich pomerných častí za príslušné zdaňovacie obdobie z týchto osobných automobilov vypočítaných zo vstupnej ceny 48 000 eur, ak tento základ dane je nižší ako násobok počtu osobných automobilov so vstupnou cenou 48 000 eur a viac a ročného daňového odpisu vypočítaného zo vstupnej ceny 48 000 eur. Pri tomto obmedzení daňovník najprv testuje základ dane voči úhrnu uplatnených daňových odpisov z týchto osobných áut. Ak vykázaný základ dane je nižší ako úhrn uplatnených daňových odpisov, základ dane sa zvýši o rozdiel medzi úhrnom skutočne uplatnených daňových odpisov a úhrnom ročných odpisov z limitovanej vstupnej ceny 48 000 eur. Ak vykázaný základ dane je vyšší ako úhrn uplatnených daňových odpisov z týchto áut, úprava základu dane daňovník nevykonáva.

Štvrtou významnou zmenou, ktorú priniesla novela zákona o dani z príjmov je rozšírenie počtu odpisových skupín zo štyroch na šesť a zároveň došlo k zrušeniu výhody skrátenej doby odpisovania (tzv. lízingového odpisovania) a zjednotenie odpisovania hmotného majetku bez ohľadu na to, akou formou sa majetok obstaral. Od 1. januára 2015 hmotný majetok prenajatý formou finančného prenájmu, okrem pozemkov, odpíše nájomca počas doby odpisovania tohto majetku v nadväznosti na jeho zaradenie do odpisovej skupiny podľa Prílohy č. 1 do výšky vstupnej ceny, a to buď s použitím metódy rovnomerného alebo zrýchleného odpisovania, za podmienky dodržania súvisiacich ustanovení zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Možnosti uplatňovania metódy zrýchleného odpisovania sú obmedzené. Túto metódu pri vyčíslení výšky odpisov bude môcť daňovník použiť len pri majetku, ktorý je podľa Prílohy č. 1 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani

z príjmov v znení neskorších predpisov zaradený do odpisovej skupiny 2 a 3. Pri majetku zaradenom v ostatných odpisových skupinách (1, 4, 5, 6) je možné pri stanovení výšky odpisov použiť len metódu rovnomerného odpisovania. Účtovná jednotka v roku 2015 postupuje v zmysle prechodného ustanovenia a to tak, že pri nájomných zmluvách s dojednaným právom kúpy prenajatej veci uzatvorených od 1. januára 2004 do 31. decembra 2014 aplikuje ustanovenia predpisu účinného od 1. januára 2015, okrem zmeny doby trvania týchto zmlúv, ktorú je možné vykonať len po vzájomnej dohode nájomcu a prenajímateľa v rozsahu vyplývajúcom zo skrátenia alebo predĺženia doby odpisovania hmotného majetku podľa § 26 ods. 1 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.

Poslednou piatou významnou zmenou bolo, že z vymedzenia iného majetku pre potreby odpisovania bolo zrušené ustanovenie o technickom zhodnotení hmotného majetku, ktorý bol obstaraný formou finančného prenájmu.

Abstrakt

Daň z príjmov predstavuje jeden z najdôležitejších zdrojov financovania štátu a jeho inštitúcií. Aktuálna novela zákona o dani z príjmov od 01. januára 2015 obsahuje veľa zmien. V príspevku sme sa zamerali na významné zmeny, ktoré súvisia s finančným prenájomom. Medzi tieto zmeny patrí napríklad zmena v definícii finančného prenájmu, zrušenie tzv. lízingového odpisovania, zmena počtu odpisových skupín.

Kľúčové slová: finančný prenájom, odpisy, daň z príjmov

Summary

Income tax is one of the most important sources of funding for the state and its institutions. The current new law on income tax from 01 January 2015 contains many changes. In this paper, we focused on significant changes related to financial leasing. These changes include, for example, changes to the definition of financial leasing, leasing cancel depreciation depreciation group change.

Key words: financial leasing, depreciation, income tax

JEL klasifikácia: M40, M41

Použitá literatúra

- [1] MATEÁŠOVÁ, M. – MELUCHOVÁ, J.: *Odpisovanie dlhodobého hmotného majetku z daňového hľadiska*. In *Dane a účtovníctvo v praxi : mesačník plný informácií z oblasti daní, práva a účtovníctva* - Bratislava : IURA EDITION, 2012. - ISSN 1335-7034. - Roč. 17, č. 5 (2012), s. 4-7.
- [2] MATEÁŠOVÁ, M. – VAŠEKOVÁ M.: *Odpisovanie dlhodobého hmotného majetku z daňového hľadiska - zmeny od 1. januára 2015*. In *Účtovníctvo - audítorstvo - daňovníctvo : v teórii a praxi = Accounting - audit - taxation : in theory and praxis*. - Bratislava : SÚVAHA, 2015. - ISSN 1335-2024. - Roč. 23, mimoriadne číslo (2015), s. 25-30.
- [3] VAŠEKOVÁ M. – MATEÁŠOVÁ, M.: *Zákon o dani z príjmov - zmeny od 1. januára 2015*. In *Účtovníctvo - audítorstvo - daňovníctvo : v teórii a praxi = Accounting - audit - taxation : in theory and praxis*. - Bratislava : SÚVAHA, 2015. - ISSN 1335-2024. - Roč. 23, mimoriadne číslo (2015), s. 14-24.

- [4] VAŠEKOVÁ M. – SKLENKA, M.: *Vplyv finančného prenájmu na peňažné toky v účtovníctve nájomcu*. In *Ekonomika a informatika : vedecký časopis FHI EU v Bratislave a SSHI*. - Bratislava : Fakulta hospodárskej informatiky : Slovenská spoločnosť pre hospodársku informatiku, 2007. - ISSN 1336-3514. - Roč. 5, č. 2 (2007), s. 181-193.
- [5] Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.

Kontakt

Martina Mateášová, Ing., PhD., Katedra účtovníctva a audítorstva, FHI EU v Bratislave,
Dolnozemska cesta 1/b, 852 35 Bratislava, tel.: +421 2 67 295 763,
mateasova.martina@gmail.com